

DJEĆAKA UBILA BURA

Rakalj — Poslednja strašna bura, koja je nezapanjenom žestinom urala posljednjih dana nad cijelom Istrom pokosila je nekako žrtvama. 14-godišnji Josip Perčan iz Rakala bio je zatečen od bure na otvorenom polju baš na jednoj klisurastom i kamenitom mjestu. Udarac bure bio je, tako jak, da je dječaka prevrnuo i udario njime u zeniju ili bolje o oštiri kamjen, koli mu je rasikan glavu. Dječak je došao kući sav raskrvavljen, ali kako je njegovo stanje postajalo sve teže, morao je u krevet. Njegovi su ga ukucani liječili domaćim sredstvima punih 6 dana. Njegovo se je stanje pogorsavalo iz dana u dan, pa ga je otac Paskal obvezao u Pulu u bolnicu. Tamo je liječnik utvrdio prelom luhanjem u tako opasnom stadiju, da je dječak za takvace vremene morao umrijeti. Čuvši da je njegov otac sav zbytnjan zamolio je uprava bolnice, da mu izriči smrću, ter da bi želio da mu djeće mire kod kuće i da bude po-kopano u svom rođnom mjestu. Uprava bolnice mu je to dozvolila i otac je sav skrenš na rukama ponio svoje druge djeće uuci, gdje mu je umrlo nakon par sati.

NAGRADJENI ZEMLJORDADNICI

Pula — U nedjelju, 14 siječnja, podigli su u Puli nagrade istarskim zemljordadnicima, među čim su poljima pojedini uspeli na hobi, uspeli i donijeli najveći prizor. Natječaj je bio u autu antartičkog sistema, koji se provodio između Italije, a u tom je Istra sudjelovala sa tri grada svoje zemljordadničke proizvodnje: Šttoni, uljem i stolarstvom. Konstatirano je da je narodno prizor Šttona bio u godini 1939. najbolji što ga se ikad postiglo u Istri. Oni radnici na čijim je poljima prirodno bio relativno najbolji dohodil su od države nagrade, koju im je predhodio sam preicht. Nagradjeni su podijeljeni u tri kategorije: veliki posrednički, srednji posrednički i mali posrednički. Među zemljordadnicima ima veoma mnogo nastih ljudi, koji kakve je poznavaju, obraduju svoju gradištu.

KAZNJAVA VRIJEDNOST KROMOCARA

Rijeka — Zbog kulomarenja razne robe iz kvarnerske slobodne zone krećeće se na posljednjih dana mnoge kazne. Među ostalima su kažnjeni: Antun Janković pokojnog Marka, te Ivan Petek pok. Marka svaki sa 3 mjeseca zatvora i 2120 lira globe, Franjo Đajetić iz Brijuna sa 50 lira globe, a Marija Ravnjević odvodjer iz Brijuna sa 15 dana zatvora.

PREUREDITEV TRZASKE INDUSTRJSKE LURE

Dne 21 t. m. je italijanski ministarstvo u Rimu odobrilo sistematičko tržaske industrijske pristaništa. Omenjeni ministarski svet je med mnogim drugim, zakonskim osnutku odobrili, da se jedna potrebna dejavnina sredstva, kće bodo dostavljata za vsa nova dela tržaske luke. Po tem osnutku bo točno: Prst se boli industrijalizirati, a ne se po-lagaju pretvoriti u pravo industrijsko mesto. Vest o sistematički tržaske industrijske pristaništa, "napravljena" u Pazu, ker se bižje je neka casa za-kupljeni, za uselje luke, veliko veselje n se nadelalo, da je s tem populaciona sklonjena možnost, da bi se tržaske industrije preseljevale na jug.

UBIO COVJEKA KAMENOM

Vodnjan — Potekom vjeljače bdt će u Puli sudjenje Mati Orliniku iz Vodnjana, koj je optužen da je 15. ožujka prešte prošle godine kamenjem ubio u Rovinju Mika Giorginija (2) iz sela Jurčići.

GOROPADNA UNUKA

Tindan — Pavla Banko, 46 godinjava, žestoko se zavladala sa svojom farom 75.-godišnjom bakom zbog pašne, ona je svoje ove potjerala na pasnik, voje bake Boške Perlé, ali je stata protiv tome žestoko protestirala i stala tje-đati nju i ove. Pavla je tako uspiješno i da je navalila na baku, izgubila je i ranjila je stapcem. Sud u Pazinu osudio ju je zbez toga na 4 mjeseca zatvora. Ape-rala je na tribunal Puli, ali u zao-az po sebe, jer tribunal ne samo što je optužio kačnu vezu fu je tko osu-đio i na plaćanje priličnih troškova, a uzm toga je stavio izvan snage jednu užinu prijađuju ujetnu osudu.

(Nastavak sa 1 strane)

čestastima. Stvar postaje još komplikacija ako se uzme u obzir, da se ne radi samo o zarađenim stranama. Nje-mackoj s jedne i Francuskoj, Engle-teri s druge strane. Tu je još Rusija, a tu je još i Italija. Rusija je doduse osi ujek zabavljena s ratom u Finskoj, a Italija se za sada nalazi u stavu Štekavanja. No kako je istakao tajnik austro-švicarske stranke Muti u svom nedavnom govoru nitko se ne smije podavati žuzi, da bi sadašnji položaj Italije u trropskom sukobu mogao ostati vječan, Italija se svakim momentom može ići priličnom da uzme oružje u ruke pa zato mora biti spremna i du-ćivo i materijalno, rekao je Muti. Kad bi mogao nastupiti tačni moment, s kojim govor generalni tajnik fa-tističke stranke za sada se ne zna, no išas je da se u takvom slučaju mijenja i sadanje ravnovesije i položaj na Balkanu i u Podunavju pa s tim da-kako računaju i balkanski državnici.

VREMENSKE IN DRUGE NEPRILIKE V NAŠIH KRAJU

II. Istrija, decembra 1939. —

Letos niso našim krajem naklo-njene niti vremenske niti druge razme-re. Ze v zgodnji jeseni so nam na polju prizadejali ogromno škodo divji prasići. V Zabličih je poplavila vas in voda v nekaterje hiše, gospodarska poslopja in strambe, v katerih je uničila poljske pridelke, marsikje celo žito, pripravljeno za miln in spomladansko setev. Po drugih vasih niso bile posledice poplav velike, vendar je skoro vsaka vas v našem kotu utrpela precejšnjo škodo. Če poslimo, da najboljši kmet v našem kotu ob našljosti letini, predela le toliko, da se družina z domaćimi pridelki lahko preživijo do spomladi, si lahko predstavljamo, kako težko bo šele letos. Bolj kot druga leta bodo družine navezane na nabavo živiljenjskih potrebo-sam pri trgovcih. A ker ni denarja, se bude morali tudi tu omesti, kajti trgovci le neradi prodajajo na kredit, v današnjih časih pa tudi ne zmorcevo več. Ker so kmeterje svoje gozdove posekali, se morajo v vsakem oziru omiejovati, zato niti euda, če večina družin strada feč zlomo.

POLUDIO U ARGENTINI

Vodice — Teška nesreča pogodila je u našem selu obitelji Antona Ribarića iz Tomiša. Njegov sin Ivan bio je učas-nik Argentinskog odštola 1927. ostavši kod kuće zenu i trofe dice. Dugo je vremena bio neprisutan i nije mogao zasluziti ni toliko da se kudi vrati. Ustijedje toga nije se ni kdojavljiv, pa su već mislili da je umro. Sada je Ivan, dan njezog znane, koi je tamo s nimne bio, javio u teškoj nesreči, koja se Ivanni dogodila. Ivan je konadno našao neko zapovedje, pa le stedio i priste-dio toliko da se je lito vratio kući. Posla-đe kupi u jednoj agenciji putna kartu, ali mu se patenec neki depokratida utra-šljenu i svu dugodgođišnju zaradu tako da je ostao bez edine pare. To je na takoj porazno dijelovalo, da mu se je od očala zamrzao um. Odveden je u ludinicu. Kad su negovi roditelji zato sramili, obratili su se na bolnicu s molbom, da bi im za poslata kušči, ali je bolnica odgovorila da je negovo duševno stanje tako teško, da ga se nikako ne može pustiti u bolnici. Obje-čila se obitelji načini zbor te teške tragedije u velikos zdravstveni.

Umrl u Puli

Pula — Žita Benečić iz Pule — Ljubiči Tomo iz Plominia — Foni Marija iz Lanišća — Pamic Stefanija iz Pule — Pissak Dominik, prostak iz Bureta — Venčica Fuma iz Pule — Benečić Antun, željak iz Postejne — Jurčina Mate, radnik iz Pule — Ščitljamb Marijan, radnik iz Pule — Benečić Marko, radnik iz Postejne — Benečić Marija iz Zminja.

Vjenčali su se: Ivan Hrelja iz Zminja i Skopac Eugenija iz Labina — Kar-jaer Ljudevit iz Pule i Čus Ida iz Pazin-a — Vojak Antun iz Pule i Čukon Ba-zilika iz Pule — Klara Valentina i Leve-đie Justina iz Pule — Perle Josip i Kalé Dragice iz Pule — Bunc Viktor iz Ko-menja i Donat Julija iz Dutovlja.

GORICKI NADBISKUP MARGOTTI ZA POSTIVANJE CRKVENE JURISDIKCIJE

Mjesecišenje »Ravnopravnost« priopćilo je u svom posljednjem broju podujuto bilješku o gorickom nadbiskupu Margottiju, u kojoj ističe da je nadbiskup u svom listu uputio apel na svoje svećenstvo i sviatoga im pozornost na ka-nonski propis 2334, koji predviđa eksku-munikaciju onih, koji izdaju zakone naredbe itd., protiv slobode i prava katoličke crkve i koji posredno ili ne-posredno smetaju provedbu crkvene ju-risdikcije time, što se obracaju bilo kojoj civilnoj oblasti.

IZGORJELA STALA

Sv. Nedelja kod Labina — Prije ne-koliko dana planula je u Svetoj Nedje-lij staja župnika Josipa Marina. Budući je vatra nastala u po bijela dana, oko 10 sati prije podne, brzo je zapá-đena i pogasena. Izgorjela su tek dva sto-ga sijena. Steta se cijeni na par tisuća lira.

ZABRANJENE MASKARE

Pula — Sada u puno vrijeme mnogi su se mladići znali maskirati ići u maška-vesture, obavijest, prema kojoj je zabranjeno izlaziti maskiran na ulicu. Maskirati se smiju samo na priredbama u pojedinim zatvorennim lokalima, uz prethodnu dozvolu. Pri tom maske ne smiju imati kod sebe nikakav stvar, kojom bi se moglo koga po-kaznjiti, a niti smiju bacati bilo kakve stvarice, slatkice ili slično. Na poziv orga-niza vlasti svaka je maska dužna da se od-mah demaskira.

ve, travnike in vse, kar sta zajeli. Po mnogih njihovih je voda, ki se je razila čez bregove, odnesla skoro vso zemljo, unela pa je ta tudi travnike, povzročila škodo po cestah in poljskih poteh itd. V Zabličih je poplavila vas in voda v nekaterje hiše, gospodarska poslopja in strambe, v katerih je uničila poljske pridelke, marsikje celo žito, pripravljeno za miln in spomladansko setev. Po drugih vasih niso bile posledice poplav velike, vendar je skoro vsaka vas v našem kotu utrpela precejšnjo škodo. Če poslimo, da najboljši kmet v našem kotu ob našljosti letini, predela le toliko, da se družina z domaćimi pridelki lahko preživijo do spomladi, si lahko predstavljamo, kako težko bo šele letos. Bolj kot druga leta bodo družine navezane na nabavo živiljenjskih potrebo-sam pri trgovcih. A ker ni denarja, se bude morali tudi tu omesti, kajti trgovci le neradi prodajajo na kredit, v današnjih časih pa tudi ne zmorcevo več. Ker so kmeterje svoje gozdove posekali, se morajo v vsakem oziru omiejovati, zato niti euda, če večina družin strada feč zlomo.

POPIŠ, A NE REKVIZICIJA BAKRA

Pula — Novine ponovno podvlače, da našnjova naredba o popisu bakra ne znači revizijevi. To da je samo popis svrhu evidencije, s koliko bakra može da raspolaže in izvaja u slučaju potrebe. — Stvari vlastni bakreni predmeti ne-ka bude uverjen — kaže saopštene ob-telekanjeno in stampi — da će mi svaka bakrena stvar biti u slučaju revizije odmah plađena po dnevnoj tržnolj-čini tako da kudi vrati, pa su već mislili da je umro. Sada je Ivan, dan njezog znane, koi je tamo s nimne bio, javio u teškoj nesreči, koja se Ivanni dogodila. Ivan je konadno našao neko zapovedje, pa le stedio i priste-dio toliko da se je lito vratio kući. Posla-đe kupi u jednoj agenciji putna kartu, ali mu se patenec neki depokratida utra-šljenu i svu dugodgođišnju zaradu tako da je ostao bez edine pare. To je na takoj porazno dijelovalo, da mu se je od očala zamrzao um. Odveden je u ludinicu. Kad su negovi roditelji zato sramili, obratili su se na bolnicu s molbom, da bi im za poslata kušči, ali je bolnica odgovorila da je negovo duševno stanje tako teško, da ga se nikako ne može pustiti u bolnici. Obje-čila se obitelji načini zbor te teške tragedije u velikos zdravstveni.

OPEĆ ĆE BITI KANE

Pula — U smislu raspisa ministarstva za korporacije odredba prodaji kavu in-venči se i u buduće če se podvezdi od 1 veči-ja moći prodavati kava i torz u lokalni-ja i kavarnama, ali samo u Šalićama. I to kontuma, koji stede za stolom ili ju piju kralj-pata, ki pod-česi od 10 veliče moći će se prodavati i u ducanima, ali samo na cedu-ži. Štvelj može dobiti mesečno 50 gram-eva po osobi, ali samo kod jednog trgovca, i to kod onog koga unapred odredba će se odvezeno u pulskim bolnicama, i to kod trgovaca se želi kupovati, imaju se učinuti od 24. do 27. siječnja i to kod od-omisnih trgovaca. Cijena je kavi strovi-30,50 lira kg, a puder 48,50 lira kg.

OFURHI SE VRELOM VODOM

Labin — 2.-godišnji diečan Šiljanović igračem se u kuhinji prelio je lonac vrele vode, koji ga je oširoj po cijelom telu. Kako su optekne dosta velike, to je ideje odvezeno u pulskim bolnicama, gdje se moraju obležati vamjene mjesec dana.

Pazin — Šlimu nesreču doživio je i mali Franjo Grubisla Franjin iz sela Vranički kraj Pazina. On je pao u lonac vrele vode, ali su negove oprekline na srcu takovke naravni, da ne će imati posledice.

CIJENA ŽIVOTINJSKOJ MASTI

Pula — Javili su poslijednji put, da je vlast okružnicom pozvala sve veterinarne, da vode točnu kontrolu o predaji suvišne masti. Sada se javila cijena, koja je država utvrdila za tu mast. U sabiralištu životinjskih masti i otpadku u Vodnjanu određene je cijena od 289 lira po kvintalu.

V POVIRJU ZGORELO 8 HIS

Trst, januarja 1940. — Velik po-zar je dne 12 t. m. uništil zgradu Povirja. Požar je nastal zjutraj ob 6.30. Ogenj se opazili najprej na streha dveh hlevov. Do takoj velike nesreće ne bi prislo-čilo, da ne bi pihala močna burja, kjer je razplihala ogenj na ostala poslopja. V kratek vremenski je bilo osem his in plameni. Na kraj nesreće se prislo-čilo u labinskih gasilici. Gasenje je bilo izredno težko zaradi burje in otrege miraze te je trajalo ves dan. Nesreća je zadela osam družina, ki so sedaj v zimi ostale brez vsega na cestri. Skoko cenilo na 150.000 lir.

NAFTA V TRZASKIH TLEH

Kot smo že poročali, je v Trstu vzbudila vest, da so našli v tržascih podzemljju nafto, začudenno zanimanje. Glasbenik, ki je našel izvirek nafte v Skorcolli, ter hitro alarmiral veliko italijansko državno za petrolej »Agip« in se tudi sam podal v Rim. Direkcija Agip je na to poslala v Trst geologa da bi proučil izvirek tržascih naft. Za-enkrat ni se ničesar znanega o rezul-tatu raziskovanja. V kako rentabilnost zelo dvomijo, ker je izvirek zelo maj-hen.

VEDNO VEĆ KRASKIH JAM

Trst, januarja 1940. (**) — Znano društvo tržaskih jamarjev, ki je inten-zivno na delu skoro vso dobro po svetovni vojni, je v zadnjem času odkrila kar 90 novih jam na Kratušu in Istri, ki vodijo globoko pod zemeljsko površino, ter nekaterje tudi načineno raziskalo. Med njimi je mnogo tajch, ki so bile popol-noma neznané, za druge pa je vedelo le okoljsko prebivalstvo, ki pa se zanje ni brigalo. Nevarno in naporno delo ome-jnega društva je nedvremeno velike važnosti za znanost kakor tudi za go-spodarstvo. Z njim bo smogreno po-drževanje spoznavanja in proučevanje oblikovanja in slaga terena v akteru tudi sile in smeri tokov vodnih reči, ki po podzemnih poteh od kaje neizkoriscene, medtem ko bi se mnogi takci vodni tokovi dalj izkoristiti z izpeljavo vodovodom za prestrelj obširnej krajev, ki tak-to type na pomakanju tega osnovne-ga gospodarskega elementa. Za rezulta-ta dela tega društva pa se zanimajo tu-vojske oblasti.

PROŠNJE ZA UPOKOJITEV

Gorica, januarja 1940. (**) — Zupnik Miha Kenda, ki je vsa povojna leta vodil zupljuno v Šempasu, je zaprosil za upokojitev. Prošnja je bila od nadško-fijskega grada u Gorici ugodno rešena, Zupnik Kenda se bo z upokojitvijo na-seli v St. Mavru pri Gorici.

Prošnjo za upokojitev je vložil tudi zupnik Franc Franke, ki pastiruje v Osčki pri Gorici že 40 let.

VELIKA KRADJA U 2 MINUTU

Zmulin — Gostionice Ernest Lavrin doživijo je prošli mjesec neugodno izme-njenje. Iz ormara u sobi nestala mu je mala ručna blagajna, u kojoj je bilo manje nego 21.000 lira. Istražom je ustanovljeno, da je kradu izvrsila služnjica Lavrinova nečka Silvana Valenti, kojoj je istom 19. godinu i to na magov-rovac oči, kad koga je nadjen letanj dlo-novec: 13.850 lira. I otac je kajti odveden do novca: 13.850 lira. I otac je kajti odveden do novca: 13.850 lira. I otac je kajti odveden do novca: 13.850 lira.

RAZDIB MU CASU O GLAVU

Sveti Petar u Sumi — To je bilo još u ožujku prešle godine, u gostionici Pere Kopitar. Medju ostalim gostima bili su tamo i Antun Bratulic pokojnoga Frane I postolja Pajica. Lindi su pjevali, a pjevalo je i Pajica, same Bratulic nekako kao da se nije dalo. Uto mu pride Pajica, gurne ga u tribinu i pozove ga neka 1. na pleva, pogovor, kad se zna, da on ima najlepši glas u komoru. Ali Bratulic nje bio do pjevanja. Na poziv Pajicu, koli možda i nije bio tako mješan, digne se na Šatu, zatvara učasnuču i čas se razbije na Pajicino glavi. Pajica je home udjele nekoliko dana. — Sada je etična stvar došla končano pred sud, tako s velikim učasnučem i ta će čas učasnučem učasnučem. Odsjeti se 4 mjeseca u blizu stolice.

GOSPODARSKE VESTI

Trst, januarja 1940. (**) — Mer-čajni gospodarski krogi so dorovtovili načrt za povećanje Ital. trgovske mor-narice. Po tem načrtu se bo do 1947. i. v Italijanskih ladje-delnicah izvadilo za 2 miliona br. ton novih trgovskih lad-ja, tako da bo taj mornarica u tem času povećana od 3,3 miliona br. ton, kolikor steže danes, na 5,3 miliona br. ton. Na ta-melj skušajo dvigniti ne samo moć trgovske, temveč tudi zapostenost delav-stva ter aktivnost številnih ladje-delnic, od katerih mnoge so danes u zastoju. Vprašanje je seveda kako kako in s kakim sredstvom bo pršla industrija do važnih in neobhodno potrebnih surovin, ki pri-hajajo pri tem v pošte.

ZACASNI DOPUSTI REZERVISTOV

Trst, januarja 1940. — (**) Vojni obveznici letnikov 1901 do 1906 in 1913 in 1916 ter specialisti letnika 1915, ki so bili lani vpoklicani kot rezervisti in po-slani v mesecu martsu letosnjega leta spot je-viti svojimi poveljnikovim.

*

— St. Vid pri Vipavi. — Po hudi bo-leznji je umrl duhovni svetnik Ivar Jane, župnik v pokoji. Po rodu je bil Jane Novega mesta. Pred upokojitvijo je bil dolga leta dušni pastir na Colu, kjer ga tudi pokopali. Sožalje!

*

— Goče. — Na padovanski univerzi-sta bila istočasno promovirana za doktorja vsega zdravstva brata Stanislava in Milovan Ferjančića, sinova dr. Hermanna Ferjančića, sodnega nadsvet-nika v Benetkah, ki je doma v Got. Na isti univerzitet je bil promoviran za doktorja prava Ludvik Nanut iz Kanala. Cestitalmo!

*

— Trst. — Nemški konzulat poziv-vse pališke Nemce ki žive v Trstu, in ki so se državljani Litvije in Estonije ter zelijo dobiti nemški dav. — Anstrost in se preseleti v Nemčijo, da se javite v njegovom uradu.

*

Gorica. — Bivši goriski prefekt Vezio Orazi je postal predsednik držav-nega društva za kinematografijo.

IPAK SE KREĆE . . .

PITANJE PENZIJA BIVŠIH NAŠIH ARSENALSKIH RADNIKA PRIMICE SE KRAJU SEDAMDESET NAŠIH LJUDI IMALO BI DOĆI DO SVOJIH ZASLUŽENIH PRAVA

List, kao što je ovaj naš mali tijednik, nema male zadace. Njegove morske četiri stranice bile bi pre malo i onda, kad se u listu ne bi morao trebiti niz najrazličitijih područja kulture, politike, narodnoga gospodarstva itd. A novina — hoće li da u istom bude novina — mora osim toga donositi aktualni materijal, mora biti informativna. Osim toga tu su još mala drustva, koja u listu vide — s pravom! — svoje grilos, koje je dužno donositi koliko može izvestje o društvenog i organizacionog života. Učesnoljuti prema tome svima tim potrebnim u potpunom mjeri, onako kako bi za neku stvar bilo najbolje, ostaje na zlosti u najviše slučajeva samo dobra želja, jer se samo dobrom voljom ne dade povećati opseg lista, a ovo je tako tvrd materijal, da je nemoguce sačeti ga u jednom stranici više od točno određene kolice.

Pa ipak uga sve to ima pitanja, koja također nalaze i moraju nalaziti maksimalan prostor u listu koji će da udovolji potrebama naše emigracije odnosno naših ljudi. Kraj onih pitanja, što smo ih malo prije spomenuli postoji naime još vrsta pitanja od najvećeg praktičnog interesa za naše ljudi, kojima se list kaže što je *istrica i mora* i zeli zanjeti.

Jedino takvo pitanje od velikog praktičnog, još i više, od životnog interesa je pitanje mirovna brojnih bivših arsenalskih radnika. U Jugoslaviji zavičajno je poznato na desetke naših ljudi, bivših radnika arsenala, kojima nije regulirano pitanje mirovne, na koju imaju po svim propisima pravo. S time u vezi, znajući da se u poslednje vrijeme naročito intenzivno radi na tome, da se to pitanje riješi povoljnije za te naše arsenalske radnike, zamolio su jednoga od onih, koji se svojim zatačem za cijelu stvar, radniku g. Josipu Grakaljevu, da nam prikaže kako sada stoji to pitanje.

Prije nego iznesemo neke dijelove tog razgovora sanno nekoliko općih napomena za bolje razumijevanje citatova putanja.

Fo t. zv. opštebnim propisima za ratničko osoblje od godine 1909. bili su svi račnici punjškoga arsenala obigrađeni za starost. Pravo na tu osiguraninu za starost imali su svi oni račnici, koji su imali preko 10 godina službe i imali su stalnost. Oni, koji su bili stariji, a imali su manje od 10 godina službe, imali su pravo na stanjevnu otparovinu, dok su oni, koji nisu bili stariji a imali su više od 10 godina službe mogli dobiti penziju poslovom ovlaštenjem domaćinstva i vojske i mornarice.

To su dakako bili propisi koji su vredni za normalnu vremena.

Makaron skon slova bivše Austro-Ugarske monarhije nastalo su drukčeve propise. Tako je godine 1923. učinjeni i za na-tičnih država zaključci konferencije po kojoj će svi oni radnici, koji su imali pravo na penziju primati mirovinu za one dodele čini drukčim poslovima. Rok za prednesenje mirovine u slučaju tog zaključka bio je do 5. prosinca 1931. I danas je manje veće i mornarice izdalo propis u lipnju 1931. naredbu po kojoj će svi oni radnici, koji su stekli stalnost, bez obzira da li su sposobni za službu ili ne, podnijeti molbu za penziju. No sto se međutim dešlo? Za tu naredbu niti većina interesiranih saznao na vrijeme. Rok od 6 mjeseci bio je zato i edice kratak. Samo su jedino radnici u poslovima arsenaalu u Titu, koji su počinjeli na vrijeme molbe i dobili ono, što ih je zakonom pričinilo. Oni pak, koji su kasnije podnijeli molbe bili su pretežno, jer je određen zakonski rok bio već prešao. Na taj se način dogodilo, da je veliki broj bivših arsenalskih radnika ostao prikraljen u svojima pravima, koja su mu bila zajamčena spomenutom konvencom.

Akcija, koja je zatim provedena, bila je način da se to ispravi, da se naime pruži mogućnost svim onima, koji imaju inače sve ostale stvarne i zakonske uvjete zato, da se okoriče svojim pravima, koja nisu za njih mogla utmuniti samo zbog okolnosti. Sto nisu za njih saznali pravovremeno. To u toliko više, što se ovdje radi o zašta malim ljudima, čija potraživanja nisu tako velika, da bi bile potrebne naročite teške ilacionične žrtve.

G. Josip Grakaljević nastojao je još pred nekoliko godina pokrenuti to pitanje, a osobito se založio za njega kad su se na mrežu, kao bivšega arsenalskoga radnika koji je u to pitanje upućen stalno obraćati starjiji radnici.

Prvi konkretniji koraci učinjeni su još godine 1933. pripovijeda nam Grakaljević, ali su svaki prva nastojanja kad i daljnji koraci ostali bez ikakvog stvarnog rezultata. Tek kasnije našiši smo na bolje razumijevanje u Beogradu, gdje se i savezno vodstvo svih založilo za rješenje tog pitanja.

Kako stoji sada stvar i da li se primice konačno rješenju?

Moran van naglasiti, rekao je Grakaljević, da je cijela stvar bila još lančana pred rješenjem. Postojaće je

već prijedlog amandmana u proračunu za god. 1939.-40. ali ga je tadašnji ministar finansija Letica odbio. Nakon saštava nove vlade i dolaska novih ljudi stvar je pospešena, pa je predana posebna predstavka i potpredsjedniku vlasti. Vladiku Mačeku. Isto takva predstavka predana je i ministru socijalne politike i narodnog zdravlja g. Štefaniju Budislavljeviću, koji se stavlja u kontakt s Ministarstvom vojske i mornarice. U studenom prošle godine, dakle pred dva mjeseca, obavijesteni smo od Ministarstva vojske i mornarice, da će pokrenuti pitanje biti riješeno unosećem potrebnih odredaba u finansijski zakon za godinu 1940.-41. putem amandmana, a predlog za amandman već se sada izrađuje.

— Koliko inače naših ljudi, koji dozate u obzir za penziju?

— Imu ih preko 70, odgovorio je Grakaljević, koji je zatim naglasio, da će timbiti to pitanje u principu riješeno, jer će se tek tada pojedinci sa svojim obrazloženjem običati ministarstvom vojske i mornarice za priznanje godinu mirovine odnosno visine potraživanja. Ne bilo bi no po Božjem i ljudskom pravu osobito nam je podvukao Grakaljević, da ljudi ostanu u starosti bez svake potrošnje na koju imaju potpuno pravo, budući da su bili 15 i do 30 godina u arsenaalu. To su njihova stvarna prava, koja su dobili i ostali njihovi drugovi, na primjer koji su ostali u Italiji, pa Česi. Pojavlje... —

— Čujem da je pokrenuta akcija i za željeznicare.

— Jes, nije pravo da željezničari ne dobiju uračunate godine provedene u arsenaalu, t. j. u dužnoj službi, kod državnih željezница. To je pitanje pokrenuto godine 1938., da nam je pokonji ministar sabraćaja dr. Spaho bio obećao.

ARSENALSKIM RADNICIMA!

Obaveštavamo se svi bivši arsenalski radnici, da se za sva pitanja o sticanju prava na penziju bivših arsenalskih radnika obraćaju na adresu Odbora za arsenalske radnike, na ručku g. Mate Ljubičića. Zagreb, Močvaračka ul. 10.

Oval odbor radi sa potporom člana Savjeta uprave i nadmaže se da će ovo pitanje biti našiško vrijeme povoljno riješeno.

Za Odbor za arsenalske radnike Grakaljević v. t.

REGULACIJA REKE

Il. Bistrice. Jan. 1940. (***). Ze-

Kosice; kateri milin prileđe sedaj na vrsto, pa ni znano.

Kot že rečeno, so lansko leto prileđi s prvim delom regulacije reške struge u blizini Kosce pri Il. Bistrici in pred kratkim zaključili radnje delu na tem odseku. Reka teče sedaj od Kosce, pri prelasku do teželjinskoga nadvora po novi, široki, moderno uređeni strugi, ki milin skoraj nobenih ovinkov. Novo korito meri na dan komaj 10 metrov, obo brezova se u terasah dvigata in raspršjata tako, da znača zgorija razdalja med obema brezovinama cea 40 metrov. Ta prva regulacija je stala bje 8 milijonov lir. Dograjen je bil tudi most čez novo strugo, ki ga nosijo trije oboki in stali baje 1 milijon lir. Prvotno je bilo rečeno, da bodo novo strugo betonirali, tegu pa za enkrat niso storili; le v krajih, kjer se vodni tok moćnje zaganja ob stene struge, so brez oboljili s kamnenjem. V novi strugi izkopani materiali, ki ga je bilo ogromno, so vozili v staro strugo u tok, da so to popolnoma izvravili z okolišnim terenom. Cesta, ki drži po novem mostu, in veče Kosce po Il. Bistrico, odnosno to reko, pa se ni urejena. Ker bo leka po nasipu in zavadi mlehekog terena, bo dokončno urejena morda sele v teku nadaljnjeh devet let.

S tem delom regulacije je odstranjena nevarnost poplav v Kosceh in deloma ceste med Bistrico in Koscem, kave se je da sedaj događalo po nekajkrat na temu u povrzočalo veliko škodo te ometoval promet. Vsi ostali kraji pa bodo klijub temu delu regulacije še vedno trpljili od naih, zlasti Il. Bistrice, ki jo potoka Sušec v Bistrici skoro vso poplavita, kar se je zgodilo lansko jesen ker dvakrat. Potrebne bi bile še izredno visoke investicije, da bi kraj, zlasti po mrežišču ob Reki bili zavarovani pred poplavami.

VELIKA PRIREDITEV NASIH ROJAKOV U ARGENTINI

Buenos Aires. — Naši rojaci v daljinu Argentinsku so 29. oktobra napravili veliko pomladansko veseljce (pri nih je sedaj pomlad!) Priredilo je o Gospodarsko v podporu društvo Slovenske lige in metalnemu novcu mjesto kao da sada 300 lira. Pored gornjeg iznosa eklevitih talijanskih lira svaki putnici turista koji putuje u Italiju može nabaviti preko ovlaštitih zavoda i „Putnik“ do 300 lira u kreditnom pismu i do 2500 lira u hotelskim bonovima.

SNJEG NA UČKI

Opatija. — Na Učki i po obiljnjim bregovima pao je snijeg. Nebo je vedro, a vrijeme nije loše, tako je temperatura dosta niska, 8 stupnjeva ispod niske. Na mjestima je snijeg visok po 25 do 30 cm.

U srednjoj Istri, po Pazinštini, bilo je također zadnjih dana veoma studeno, čak do 16 stupnjeva ispod niske. Uopće je ova zima dosta ostra, kakove

su

51.

SPISEK PADLIH V ABESINIJU

Italijanski listi so te dni objavili 51. spisek padlih vojnikov v Abesiniji. Vse Italijanske zrube od 1. januarja 1935 do 10. novembra 1939. znašao po uradni statistiki

MANJINSKI PROBLEMI

Manjinski problem i konac rata Zagreb, čeke »Novosti« objavile su ovilj dana svodnik (u broju od 23. I.) pod naslovom: Selidba nacionalnih manjina, »Novosti« medju ostalim pišu:

— Akcija, koju je poduzeća vlasta njemackoga Reicha u sporazumu s vlastima hrvatskih zemalja oko selidbe Nijemaca s Balkala završena je. Na osnovu zaključenih sporazuma sa Balkala se selilo oko 60.000 Nijemaca. Isti su se slučaj, naglašuje pisac biti i s čeckim Nijemcima, koji su se opredjeli za Nijemacki. Presečivanje Nijemaca s druge strane iz krajeva bivše Poške, koji su pripali Rusiji, a čiji brodovi 100.000 bili su zavrseno do mjeseca marta 1940.

Pošto je prikazao pojavu selidbe nacionalnih manjina u historiji ističući da ona ne predstavlja neku ratnu novost, autor zaključuje:

Problem nacionalnih manjina bio je jedan od glavnih pitanja prije prošlog rata. To pitanje držalo je organizacijom stanovitih država. Oko 42 milijuna načelnih manjina smatralo se tada potlačenima. Po svršetku prošlog rata, taj broj je prepolovljen. Međutim, nedavni dogadjajima ovaј broj se opet približao staroj visini. Ovaj će problem, bez obzira na ishod ovog rata tražiti ponovno svoje rješenje.

TALIJANSKI RADNICI I SELJACI U JUZNOM TIROLU

U Bozenu (Bolzanu) nastavlja rad talijansko-njemačko povjerenstvo koje prema prikupljenim podacima određuju odstup za nekretne njemackih općina, da se tako pri njihovom presečivanju u Reich bude automatski mogu obaviti likvidacija te imovine. Uz to je održan sastanak izaslanika pokrajinskih sindikalnih organizacija, predstavnika nadležnih vlasti i fašističkih organizacija, kome je predsjedao povjereni za emigraciju i kolonizaciju Lombrašta. Na ovom sastanku raspravljeno su sva pitanja u vezi sa nasejavanjem Talijana u prvom redu pokrajinskog seljaka i radnika, koji će zamijeniti onih 186.000 Nijemaca, koji se sele u Reich.

OTVORENO PISMO UREDNIKU »DIE DONAU«

(Novi Sad). »Deutsche Volksblatt« prispjevaju »Otvoreno pismo« njemačkog studentskog nacional-socialističkog društva »Svečina« u Beogradu, upućeno uredniku »Die Donau« katoličkom župniku g. Adanu Berenzu, kome ga poziva, da imenuje one njemačke studente, koji nista drugo ne rade, nego svoje vrijeme u ludo i rasplaju novac svojih roditelja, ne svršavajući nauke, kojih će zele postati vodje. Na koncu se tvrdi da »Die Donau« vodi jedino mržnju protiv njemačkog naroda kad objavljuje takove članke o njemačkoj omiljenoj.

NOVI VODJA KULTURBUNDA ZA BANOVINU HRVATSKU

U Osobjku je održana slobodna Kulturna bunda za hrvatsku župu. Dosadanji župni vodja Branimir Aligayer izjavio je da današnja situacija stavlja Kulturnu pred nove zadaće te je dao ostavku, a za svoga naslijednika predložio profesora Majera, koji je i izabran.

RUMUNJSKI MADŽARI OSTAJU GDJE JE SU

U vezi sa vlijestima iz Bukurešta o proširenju vojničke zone na glavne granice Sedmogradiske Cluj i Arad javlja: »Nemzeti Ujście«, da je jedan član rumunjske vlade zapitao jednog madžarskog senatorka koji se smatra vodjicom madžarske manjine u Rumunjskoj kako bi se on odnosio prema ideji presečenja Madžara iz Rumunjske. Zapitani senator Paul Csás je na ovo pitanje odgovorio: Madžar je vjeran tlu na kojem živi da je se seli.

Hrvati u Madžarskoj izdali su svoj kalendar »Danicu«

»Subotičke Novine«javljaju, da je izdano kalendar »Danica«, koji izdaju Hrvati u Madžarskoj, te piše: »Ponovo uskrsla »Danica« naši braće preko granice ispunja nas s novim i ljepljim nadamama. Ona za sada medju Hrvatima u Madžarskoj vrši istu onu ulogu, koju je u našim krajevima ravne Bačke oduvijek vršila i vrši naša »Subotička Danica«. Pošto je neobično ljepljivo i ukusno opremljena, »Danica« sigurno će naći puta u svaku hrvatsku kuću u Madžarskoj, i ona će preko zime biti jedini prijatelj mnogih bunjevačko-šokackih obitelji u hajskom troktulu.«

NJIVA ST. 5.

Prijeli smo mesečno reviju »Njivo« št. 5, ki jo izdajajo naši rojaci v Buenos Aires u Argentini (Južna Amerika). Vsebine 5. številke je sledeća: Današnja evropska vojna in današnji delavec. A. Možeti: Spomin; M. Simčić: Čez Karpatu v Turkestan; Franc Birs: Pred zgodovinskim dogodkijem; F. B.: Kriza gledališča; Vesti iz naših organizacija; Gorški: Obletnice; Raznotrosti.

